

BIJDRAGEN

TOT DE

GESCHIEDENIS VAN OVERIJSEL,

UITGEGEVEN DOOR

MR. J. I. VAN DOORNINCK,

Archivaris van Overijssel,

EN

MR. J. NANNINGA UITTERDIJK,

Archivaris van Kampen.

~~~~~  
TWEEDE DEEL.  
~~~~~

ZWOLLE,

DE ERVEN J. J. TIJL.

1875.

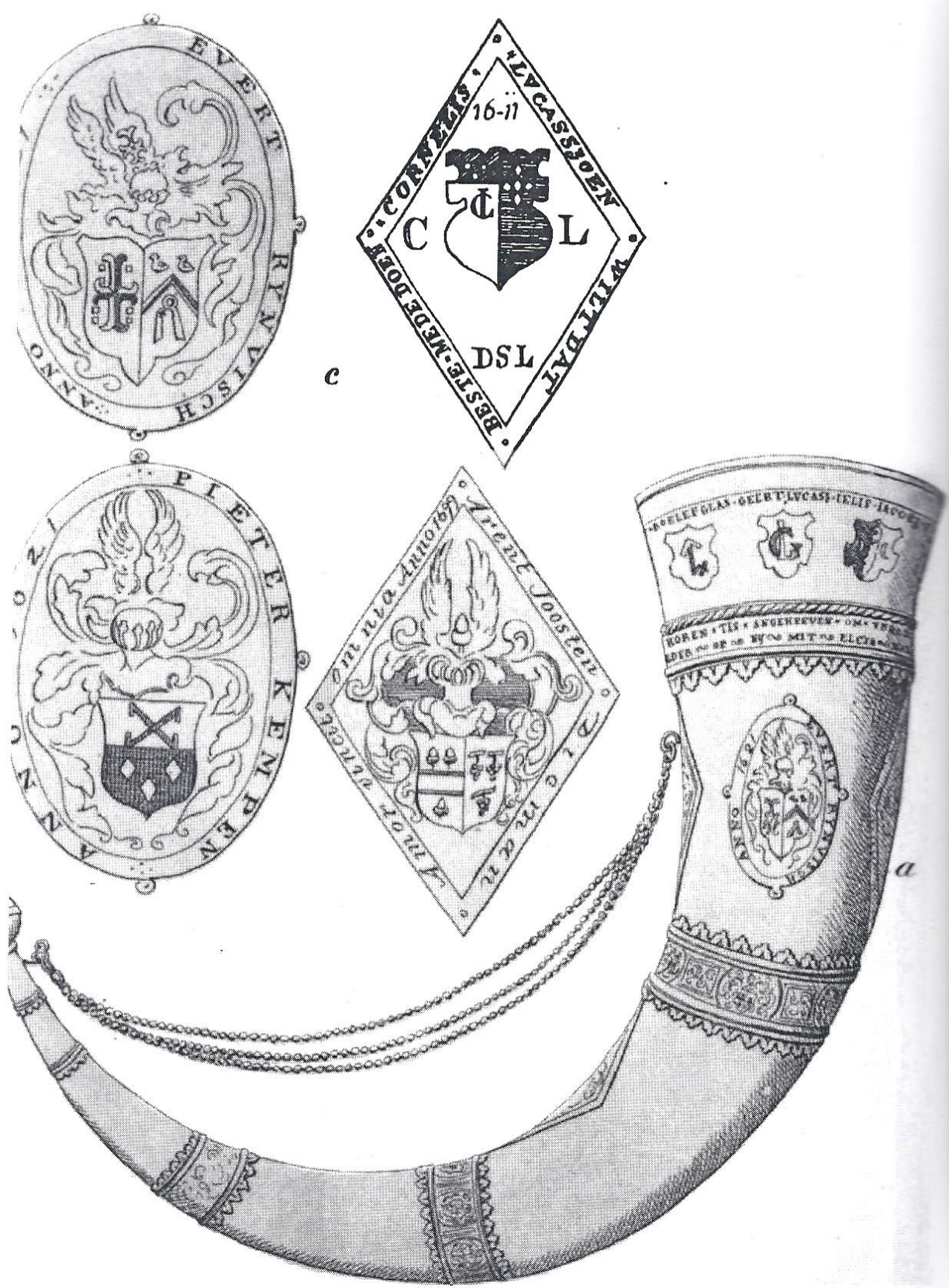
HET S' LUCAS GILDE TE KAMPEN.

Gelijk op vele plaatsen elders, zoo vestigde ook te Kampen zich een broederschap en gilde onder den naam van S' Lucas gilde. Als zelfstandig gilde klimt het evenwel in ouderdom niet zoo hoog op als wel andere gilden, zeker om de reden dat de arbeid van schilders, beeldhouwers enz., niet zoo zeer gezocht werd als die van personen die in de eerste levensbehoefte voorzien, terwijl tevens, zoo er al vroeg schilders en beeldsnijders te Kampen aanwezig waren, deze zich daar in den eersten tijd te gering in aantal zullen hebben bevonden om een afzonderlijk gilde uit te maken.

Uit de gildebrief in 1520 door burgemeesters, schepenen en raad van Kampen aan het gilde der timmerlieden verleend, blijkt dan ook dat toenmaals nog die ambachten welke later het afzonderlijke S' Lucas gilde zouden uitmaken, met het timmerlieden gilde waren vereenigd. Immers, behalve timmerlieden, kistenmakers, kuipers, rademakers en stoeldraaiers, behoorden tot het gilde der timmerlieden toenmaals ook: schilders, beeldsnijders, glazenmakers, boekbinders en kussenwerkers.

Reeds korte jaren daarna echter, nl. in 1525, werd het S' Lucas gilde tot een afzonderlijk gilde opgericht. In den constitutie brief van het gilde werd bepaald: dat de gildebroeders van S' Lucas zouden bestaan uit: schilders, beeldsnijders, borduurwerkers, boekbinders en hillige backers. Wat men onder deze laatste personen hebbe te verstaan is niet geheel zeker, het kunnen of werkelijke bakkers zijn geweest, die van

c

a

bij deze verordening beperkt; zoo lezen we: Gelijk ons Gildeboek van 1688 luydt, dat van ouds gebruykelijk waer dat een nieuw gekoren jongerman twe dagen moste tracteren, met gereguleerde maeltijden voor mans en vrouwen, edog so hebben gildemeesteren en Olderluyden anno 1717 verstaen ende geresolveert, gelijk wij heden mits dese bekragtigen dat nu voortaan die voor de eerste mael synes levens van dit gild tot jongerman verkoren werd, zal verpligt wesen te geven een gereguleerden maaltijd des middags en 's avonds voor de gildemeesteren die gekoren hebben en gekoren zijn met haerder vrouwens, een dag, dog so hij meerder wilde, staat aen zijn believen.

Den 15^{en} September 1798 werd de gilde ontbondeu, en in stede van de boeken, goederen en toebehooren van het gilde aan de stad ter bewaring over te dragen, werden ze onder de bestaande gildebroeders in gelijke aandeelen verdeeld. Een gevolg hiervan is dat de boeken van het gilde op het archief niet aanwezig zijn, en waarschijnlijk zijn vernietigd geworden. De fraaie zilveren drinkhoorn der gilde viel bij die verdeling te beurt aan den toenmaligen Olderman van het gilde Willem Boele, schilder en glazemaker; van dezen vererfde het op zijn zoon Dirk Boele, mede schilder en glazemaker te Kampen. Uit diens nalatenschap viel het ten deel aan zijne dochter M. G. Boele, gehuwd met L. I. van der Weerd, uit wier nalatenschap het ten vorige jare door mij voor de gemeente werd aangekocht.

Deze drinkhoren (op de plaat *a*) bestaat uit een zeer groot buffelhoorn van boven beslagen met een breede en stevige strook zilver, die van net kantwerk is voorzien, en waarop men leest:

ANNO 1585. JOEST STEVENSZ * WOLF HENRICKSZ * GYSEBERT
VOET * ROELEF GLAS * GEERT LUCASZ EN JELIS JACOBSZ *
JACQUES MALER.

 DIT * IS * 'T GILDEN * HOREN * TIS * ANGEHEEVEN
 * OM * VROLICK * TE LEEVEN 1576 * VAN * LUCAS * COR-
 NELIS * 1585 WEDER * OPT * NY * MIT * ELXIS * NAEM
 * HIER * BY * VERBETERT * DUS * COEN.

Daaronder volgen de namen van Geert Lucasz, Jelis Jacobsz, Jacques Maler, Joest Aerens, Wolf Henricks, Gisbert Voet, Roelef Glas; en onder ieders naam het daarbij behorende wapen flink gegraveerd (op de plaat *b*).

Daaronder bevinden zich op twee ovale zilveren platen en op twee dergelijke platen in den vorm van ruiten met de punten naar boven en beneden vier wapenschilden met de bij-schriften „Euert Rynvisch Anno 1621”; „Cornelis Lucasszoen, wilt dat beste mede doen, 1611”; „Piet-ter Kempen anno 1621”; „Arent Joosten Dicman, Amor vincit omnia 1699” (op de plaat *c*).

Daar beneden bevindt zich wederom een stevige zilveren band om den hoorn, waarop gegraveerd zijn de wapens en de namen om ieder wapen van: Henricus Cuerbeeck (15)86, Henrick Borgersen (15)86, Bartholt Kistemaker (15)86, Wolter Crachtsz (15)86. Deze band is keurig net met gegraveerde versieringen voorzien. Op de plaat zijn deze vier wapens met *d* geteekend.

Op dezen band volgt nog een zilveren band, op gelijke wijze als de vorige gegraveerd, doch kleiner, waarop tweemaal het wapen voorkomt van Gerrit Borgersen (op de plaat *e*).

Tusschen deze beide banden is nog aan den hoorn bevestigd een plaat met het wapen van Cornelis Lucaszoen (op de plaat *f*).

De punt van den hoorn is geheel met zilver beslagen en eindigt in een holle zilveren rinkelbel, die zich doet hooren als men 't hooren op neemt, en waarschijnlijk diende om de

GILDEMEESTERS

VAN HET St LUCAS GILDE TE KAMPEN.

De datum en het jaar duiden aan wanneer zij den gebruikelijken eed als zoodanig presteerden.

1540, 20 Dec.	1548, 8 Nov.
M ^r Jacop Maeler.	Sweer Bildesnider.
Pieter Warnartz. ¹⁾	Peter Glaesemacker.
1541, 27 Oct.	1549, 9 Nov.
Geert Schilt.	Cornelis van Voerst.
Joseph Dircxz.	M ^r Arent Heymansz.
1542, 27 Oct.	1550, 30 Oct.
Peter Glasemaker.	Jacob Maler.
Henryck Petersz.	Wessel Kistemaker.
1543, 13 Nov.	1551, 23 Oct.
Erenst Maler.	Ernst Maler.
Herman Glasemaker.	Hendrik Borchertsz.
1544, 30 Oct.	1552, 26 Oct.
Jacob Maler.	Jelis Jelisz.
Cornelis van Voerst.	Claes van Balen.
1545, 29 Nov.	1553, 30 Oct.
Peter Warnartz.	Peter Warnersz.
Claes van Balen.	Henrick Petersz.
1546, 28 Oct.	1554, 5 Nov.
Gheert Schilt.	Geert Schilt.
Wessel Jacopsz.	Egbert Vos.
1547, 27 Oct.	1555.
Cornelys Maeler.	Arent Voet.
Arent Voet.	Albert Jacopsz.

¹⁾ Boekdrukker te Kampen, volgens Ledeboer van 1539—1566.

1666, 6 Dec.	1678, Dec.
Geerardt Oostendorp. ¹⁾	Hermen Buise.
Lubbert te Water.	Caspar Linderman.
1667, 28 Oct.	1680, 20 Jan.
Henrick van Wieringen.	Teunis Helmichsen Backer.
Adam Cempo.	(ziek).
1668, 18 Oct.	Jan Molter.
Jan van de Graeff.	1680, 19 Oct.
Hermen Buijse.	Herman de Graaf, Olderman.
1669, 27 Oct.	Jan Herwayer, Gildemeester.
Lambertus Canneman.	1681, 18 Nov.
Johan Benier.	Hans Michelsen Norenberg.
1670, 25 Oct.	Gerrit Vesteringh.
Willem Dirxen Worst.	1682, 18 Nov.
Hans Michelsen.	Jan Molter, Olderman.
1671, 28 Oct.	Jan Rhijnvisch, Jongerman.
Henr. Dirxen Vriese.	1683, 19 Oct.
Jan Henrixen Moller.	Jan Herreweyer.
1672, 24 Oct.	Steven van Duijven.
Bernhard Vollenhoven.	1684, 5 Nov.
(Scholtus van Camperveen.)	Gerhardt Vestrink.
Herman Buise.	Willem Angel.
1674, 11 Nov.	1685, 10 Nov.
Theunis Helmighsen. Backer.	Johan Rijnvis.
Adam Kempe.	Reyner Reuse.
1676, 18 Oct.	1686, 26 Nov.
Lambert Canneman.	Adam Kempo.
J. de Graeff.	Matthijs van Maastricht.
1677, 20 Oct.	1687, 31 Oct.
Berent Avercamp.	Willem Angel.
Hans Michielsen.	Gerrit Credier.

¹⁾ Boekdrukker te Kampen, volgens Ledeboer van 1661—1672; van 1681—1690 was zijne weduwe Ordin. druck. van de Magistraet.